

אומרת לעזאזל הביאנלה. לעזאזל העוסק קים בביאנלה. לעזאזל הבאים לבקר בביאנלה ולעזאזל (בעיקר) הפוליטיקה של הביאנלה.

אמן זה שלל מראש אפשרות ליצור אווירה קונסטרוקטיבית ליצירת אמנות פוזיטיבית. ממש באותו אופן פשיסטי שנקט פארדיסו ב"שור דופק פרה מכאנית". אחת התצוגות המשכנעות בביאנלה היא זו של ארנולף ריינר מאוסטריה. דווקא תצוגה זו, שהיא אולי קצת מיושנת בביאנלה הזו, היא גם אחת התקפות ביותר שראיתי בה. יש לה כוח-עמידה טוב. כי היא מייצגת, "טבע-אמנות-טבע" בתור אמנות של ממש, וזו לעולם עומדת.

גרמניה הביאה לביאנלה את הקאטלוג המשובח ביותר. קאטלוג מרגש זה כולל חומר מעובד היטב על שני האמנים המציגים, דיטר קריג ואולריך רוקריים. הראשון עוסק בציור של ממש (באמנות בת-זמננו מעטים האמנים המציירים) והוא אמני-איש מעניין. השני הביא פסל יוצא-מנהיג מן הטבע — שיכבת-קרקע אותנטי-טית שבקע לארבעה חלקים. עצם הבאתו והצגתו בביאנלה מוכיח את אקטיוויות המהשבה וטעם טוב. אין זו עבודה מצוה-צחת או מיסטרית, והיא דומה באופן כלשהו לכבשים של מנשה קדישמן.

בביתן ההולנדי שלושה אמני "ספאגטי", ואילו הרביעי מליק ממש. זהו הגנס דה-רוייה, והוא אישיות כפרית אמיתית. האיש מגדל 40-50 פרות, ולא יכול להגיע לביאנלה בעצמו. העבודה עם הטבע דורשת אחריות ומשמעת, ודה-רוייה מציג עבודות קטנות ורגישות מאד העשויות מחלב-פרות, ומיצים משומרים מפירות הגדלים בסביבה.

מדוע נועלים

את האמבטיה?

בביתן הצרפתי, גם שם לא ידעו בדיקו להחליט מה להציג (ובעיקר — מה לא להציג). בתוך בלאגאן של עשרה אמנים מצאתי רק אחד מעניין: ר. א. ויינליש, המחזיק דמויות מן העבר. בהזדמנות זו השתמש בלידיה ג'אקוב, בוטיקאית שחיה בשנת 1876 בסטראסבורג שבצרפת. וייד-ליש מרכיב בתוך קופסות-עץ אלמנטים אותנטיים מחייה (כדי לקבל תמונת-מצב אפשר להיזכר בעבודותיו של דן בן-אמון בנושא "המיוווד"). הוא ער לעובדה שהוא מתערב בצינעת הפרט של מישהו ללא הסכמתו, ובראש הקאטלוג מופיעה ההצעה: "כל דימיון בין לידיה ג'אקוב לבין אדם מסויים מקירי בהחלט". חומר זה מקבל המבקר כשהוא מודפס.

התגלית של "אתר פרדהוף" של ויינליש מוכיחה על קיום ציוויליזציה מפתחת בחלק זה של העולם. ניתוחים מדעיים הוכיחו, כי תקופת "הרושם הגדול" מיוחסת לשנים 1980-85 לפני הספירה. אפשר לזהות חפצים מיכריים: טלפון, רדיו — ועובדה זו התפרשה בדרכים שונות. האחת היא שמכשירים אלה ושירתו את אנשי פרדהוף בהתקשרם לאנשים בעולם החיצון. מובן שהחגלית משאירה כמה שאלות פתוחות, אך השיחזור של האתר מרתק בפני עצמו.

התערוכה הגדולה, "אוטופיה ומשבר הי-אנטי-טיבעי בארכיטקטורה" היא כשלעצמה תערוכה חשובה מאד. חזיתי במועף של הקבוצה "9999" — שמטרתה לחשוף מקומות נסתרים בחלל הבית. מה עושה אדם באמבטיה ובחדר-השימוש — ומדוע נועלים מקומות חשובים אלה. התצוגה כללה את כל הפנטאסיות האפשריות שבהן אנו מתנסים מאחרי מנעול ובריה, במקור מות הנסתרים. במשך שעות אחדות חזיתי באוננות, בהתערטלות גופנית ורוחנית ובי התפרקות החושים, ואפילו בתפילה ובשירה לירית.

תרומתה של הביאנלה, לבד מכל מה שזוכר לעיל, הוא גם תערוכה טרופסקטיבית גדולה המחולקת לנושאים: "ה-אבסטרקציה הגדולה"; "פינסטראציניטר-נו"; "הספירה האורבאנית"; "לאנטי-אן פיה דלארטה" ו"טבע — אנטי-טבע". כאן הצליחה הנולת הביאנלה לכלכל גם את המומחים הגדולים ביותר, איש לא הבין את החלוקה החונקת הזו, ואני בטוחה שאם כמה מהאמנים המוצגים היו יודעים מראש איזה חוויות יודבקו להם — לא היו מסרבים את עבודותיהם לתערוכת-סופר-מארקט זו.

נעמי גבעון

עידית ושרגא הרפז בימים טובים

אליו את הילדות, אמר שיסדר אותן ב"קיבוץ ועבר איתן להתגורר עם מונה ב"בית שלה, דירה של מטר על מטר ושיא הטינופת. באתי לשם לקחת את הבנות. ראי זה ברור כל-כך שהן צריכות להיות איתי, או מונה התחילה לצרות שאצא מהבית, ושלא מגיע לי לקבל שום דבר, הבאתי לשם שוטרים שיעזרו לי, ואז היה צריך לראות את ההקלה על פניו של שרגא. הוא הרי התחיל להרביץ גם לה! אפשר היה לראות איך השפתיים שלה נפוחות ואיזה סימנים כחולים יש לה על העיניים.

"גם אותה הוא יעזוב", מתנחמת עידית. "אני מכירה אותו כבר די זמן בשביל לדעת, שרגא הוא טיפוס כזה, זו לא ה-

החוקית. עידית, לעומת זאת, ישבה בדי-רתה הנאה בת שלושת החדרים, המרוה"טת בסיגנון בוהמי ברהיטים עתיקים וב"טובי-טעם. עידית בת ה-29, צעירה קטנת-קומה ושברירית, ישבה על המיטה הגדול-לה בחדר-השינה כשהיא שוופה, לבושה מיכנסי-גינס קצרצרים וחולצה לבנה, ממוללת בידה תלתל בלונדי ונראית צעיר-רה בהרבה מגילה. בשלושה שלא-תיאמן גוללה את הסיפור שהתרחש בחייה ב"חודשים האחרונים.

"שרגא הכיר את השחקנית מונה זיל-ברשטיין במועדון של אומני" סיפרה. "יום אחד הוא בא אלי, וסיפר לי שהיא נדבקה אליו. הוא כבר הכיר אותה לפני-כן מכסית ומפנותי, ותמיד אמר עליה

הם נראים יחד בכל מקומות הי-בילוי בעיר. הבוקים, מאושרים, מג'לים לכל העולם את אהבתם. הם משתכרים בכל המסיבות כשהיוך מאושר נסוך על פניהם. היא מספרת לכל מי שמוכן להטות אוזן כי הוא הגבר בה"א הידיעה של חייה, כי מאז ומתמיד חלמה על גבר שכמותו. הוא אינו מרבה בדיבורים, אך עניו מביעות את שביעות רצונו. היא — מונה זילברשטיין, אחת הנשים הסוערות ביותר בארץ, הוא — שרגא הרפז, אחד הגברים הסוערים ביותר ב"ארץ.

שניהם עברו יחד חוויות שונות ומשור-נות, כל אחד לחוד. עברו חוויות של סמים, נעצרו על-ידי המשטרה, הגיעו

המישטרה נקראה להתערב בקרב השריטות ומריטת השערות שפרץ בין השחקנית לזמרת שתיים אוהזות בשרגא

בחורה הראשונה אצלו. הוא כבר היה נשוי פעם, לבחורה נהדרת, ויומיים אחרי ה"חתונה הוא בגד בה, או היא התגרשה ממנו."

בחיוך של געגועים היא מביטה בתמונתו של בעלה התלויה על הקיר, וזוכרת: "הכרנו כשהופעתי במחזמר שיער. היה לי שם שיר-סליו. הגעתי העירה מקיבוץ מצובה, שם נולדתי. שרגא ניראה לי נהר-מד וממחה אהבה נהדרת. ידעתי שהוא טיפוס בוגדני, אבל האהבה סינוורה אותי. עברה עליו ילדות קשה שהשפיעה על כל מהלך חייו. התחתנו מתוך אהבה, עד שנכנסתי להריון הראשון היה הכל בסדר, אחר-כך נכנסתי להריון נוסף, ועוד אחד, ושרגא התחיל להתפרפר."

"אני עצמי בכלל לא טיפוס בוגדני. אני עקרת-בית טובה, וויתרתי על הרבה למען-נו. הפסקתי לשיר, הפסקתי לצאת. שרגא הוא מאוד רכושני וקנאי, ואסר עלי לצאת ולשיר. הוא פחד שאהיה לו בת-תחרות. הוא התחיל להרביץ לי, ויום אחד חנק אותי. כתוצאה מכך קיבלתי גידול בגרון. אמרו לי שלא אוכל לשיר יותר. נעשיתי

שהיא זבל. אחר-כך התחיל לצאת איתה, בא אלי ואמר לי: דיטיקה, תחשבי שיש לך שבע שנות רעב, ואחר-כך יהיו לך שבע שנות שיגשוג, הוא פשוט רצה ממני שבע שנים חופש. מה הוא חושב לעצמו, שאחרי כל מה שעברתי איתו אני אתן לו חופש?"

„האהבה סינוורה אותי!“

עידית מתרווחת על המיטה, ומכ"ריוה: "העפתי אותו מהבית לפני שלושה שבועות, כי נשבר לי פיתאום הגיעו מים עד נפש והרגשתי שאני לא יכולה יותר לחיות איתו. שהחיים יפים מכדי לבזבו אותם. חייתי עם שלוש ה"בנות שלנו, בנות שנתיים וחצי, שלוש וחצי וארבע וחצי, לא היה לי כסף, שרגא לא נתן לי גרוש. הכל הוא מבזבו על ההנאות הפרטיות שלו."

"כשראיתי ששרגא לא מביא אוכל ולא כסף, התחלתי לקטר. אז הוא בא ולקח

לכותרות. קעת הם יחד, אך כדרכם של אנשים סוערים החיים את חייהם הפרי-טיים דרך כותרות העיתונים, גם הרומן הנוכחי שלהם אינו מתנהל ב"דלת" אמות ובחדרי-חדרים. הרומן הנוכחי זוכה בהדים לא רק בטורי הרכילות, אלא גם בחדרי-המדורגות של הבתים המשותפים, שבהם הם מתגוררים. מונה ושרגא בין בדידתה של מונה, שברחוב לינקולן, ואילו אשתו של שרגא, עידית, ושלוש בנותיהם, בדירה שברחוב גורדון.

בשבוע שעבר נחרדו תושבי רחוב גור"דון מהצעקות הנוראות שבקעו מאחד הי-בתי, צוחות נשים, קללות היסטריה. השכנים יצאו לחדר-המדורגות ולמירפ"ט. סות, היו שניסו להפריד בין שתי הנשים הניצות, ולבסוף הצליחה בכך רק ניידיה מישרה שהגיעה למקום. עידית הרפז ומונה זילברשטיין נלחמו על אהבתו של שחקן הבימה שרגא הרפז, שישב אותה שעה על הספה בחדר-המגורים ונהנה ל"מראה קרבי-התרגולות שהתרחש מול עיניו ובגללו.

את מונה איראפשר היה לאתר, כדי ש"תספר על מה שהתרחש בינה לבין האשה